

Samenvatting Moderne Geschiedenis DEF

Week 1DEF: De Franse Revolutie

Info: De Franse Tijd (1795 – 1814)

Na de Franse Revolutie werd Napoleon de baas in Frankrijk. Napoleon wil vrijheid, gelijkheid en broederschap voor iedereen. Hij veroverde veel Europese landen, ook Nederland in 1795. Stadhouder Willem V vluchtte naar Engeland en de broer van Napoleon, Lodewijk, werd koning van Holland. Hij kwam op voor de Nederlanders, maar Napoleon vond dit verkeerd en ontsloeg zijn broer. Napoleon maakte van Nederland een Franse provincie. Er veranderde toen veel:

- in het verkeer werd voortaan rechts gereden;
- maten en gewichten, zoals de meter en de kilo, werden overal ingevoerd;
- de Burgerlijke Stand werd ingevoerd: de gemeente hield voortaan geboorten, huwelijken en overlijden bij;
- standen en privileges (voorrechten) voor edelen en geestelijken werden afgeschaft;
- de Staat werd veel machtiger;
- de dienstplicht werd ingevoerd: Nederlandse soldaten vochten daarom mee met de Fransen in oorlogen.

De voor Nederland belangrijke handel en scheepvaart kwam stil te liggen.

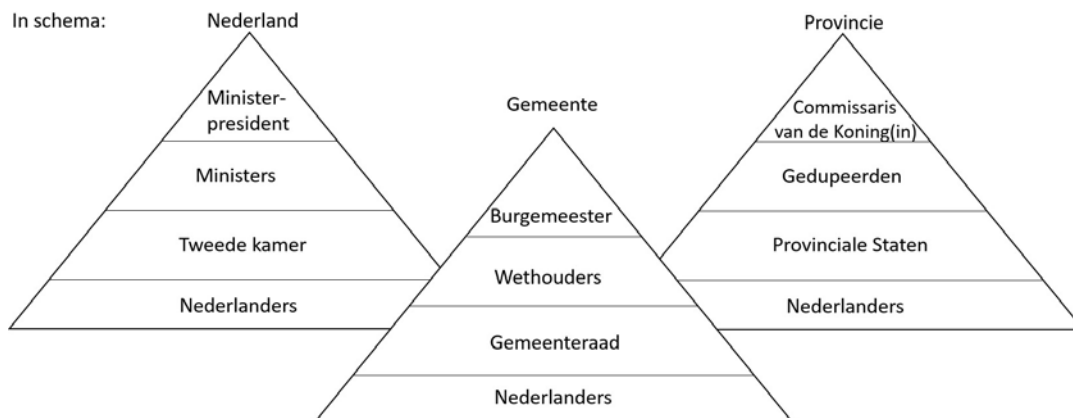
Nederland en Engeland handelden veel met elkaar, maar de Fransen verboden dat. Ook veroverde Engeland Nederlandse koloniën in Zuid-Afrika, Ceylon en Guyana. Hierdoor werd Nederland armer en zwakker.

Na de Slag bij Waterloo in 1814 vertrokken de Fransen en werd de zoon van stadhouder Willem V, tot koning Willem I van Nederland gekroond.

Democratie

In een democratisch land heeft het volk de macht. Tijdens verkiezingen kunnen alle Nederlanders van 18 jaar en ouder stemmen. Ze stemmen op mensen die in politieke partijen zitten. Sinds 1917 mogen alle mannen stemmen en sinds 1919 ook vrouwen. Eens in de vier jaar kiezen we 150 mensen die in de Tweede Kamer zitten.

De Tweede Kamer kiest een nieuwe regering waarin ministers nieuwe wetten maken. In de Tweede Kamer in Den Haag worden die wetten besproken. Eens in de vier jaar zijn er verkiezingen voor de Tweede Kamer, voor de Provinciale Staten en de gemeenteraad. In een schema ziet onze democratie er zo uit:

De koning(in) is het staatshoofd en vertegenwoordigt Nederland in het buitenland en geeft advies aan de ministers.

Week 2DEF: De Industriële Revolutie

Info: De Nederlandse koning(inn)en

Er zijn zeven Nederlandse koning(inn)en geweest.

- **Koning Willem I (1812-1840)**

Ook België hoorde toen bij Nederland. De Belgen wilden zelfstandig zijn, omdat de Belgen rooms-katholiek waren en de koning en veel Nederlanders protestants. Maar ook omdat veel Belgen Frans spraken en vaak geen hoge banen kregen. Na een opstand in 1830 werd België werd een apart land.

- **Koning Willem II (1840-1849)**

In 1848 was Willem II in één nacht van conservatief liberaal geworden. Toen maakte de liberaal Thorbecke een nieuwe grondwet. Sindsdien hadden de Tweede Kamer en de ministers meer macht en de koning minder. Hij mocht alleen advies geven. Voetbalclub Willem II in Tilburg is naar koning Willem II genoemd.

- **Koning Willem III (1849-1890)**

Willem III erfde veel schulden van zijn vader Willem II. Hij betaalde die schuld af door schilderijen te verkopen aan de Russische tsaar. Hierdoor hangen veel beroemde Nederlandse schilderijen in Sint-Petersburg. Zijn bijnaam was Koning Gorilla, omdat hij mopperde en gromde.

- **Koningin Wilhelmina (1898-1948)**

Wilhelmina was 50 jaar koningin. In 1940 vluchtte ze voor de Duitsers naar Engeland.

- **Koningin Juliana (1948-1980)**

Ze was geliefd bij veel mensen, omdat ze zo gewoon deed.

- **Koningin Beatrix (1980- 2013)**

Beatrix kreeg met haar Duitse man prins Claus drie zonen: de prinsen Willem-Alexander, Johan Friso en Constantijn. Willem-Alexander heeft als oudste het eerste recht op de troon.

- **Koning Willem Alexander (2013- ...)**

Willem-Alexander is getrouwd met Máxima uit Argentinië. Toen Willem-Alexander koning werd, mocht zij zich koningin noemen. Samen hebben zij drie dochters: kroonprinses Amalia, en de prinsessen Alexia en Ariane.

Extra Info: De Industriële Revolutie

Rond 1800 waren veel mensen boer. De boeren verbouwden hun eigen voedsel. Het werk werd met spierkracht gedaan, wind- of watermolens werden gebruikt voor graan malen of hout zagen.

Ambachtslieden zijn mensen met een beroep en werken met hun handen, zoals timmerlieden, leerlooiers, een smid, spinners en wevers.

Rond 1780 bedacht James Watt de stoommachine. Er kwamen fabrieken met machines, maar ook stoomboten en machines voor het droogpompen van polders. Veel ambachtslieden, molens en zeilschepen waren niet meer nodig. Door de komst van machines veranderde het leven. De textiel fabrieken konden bijvoorbeeld sneller en goedkoper kleren maken dan spinners, wevers en kleermakers. Veel mensen werden daardoor werkloos en verhuisden naar de steden met fabrieken. Ze gingen in fabrieken werken. De mensen werden slecht betaald en het werk en de leefomstandigheden waren ongezond.

Door de uitvinding van de stoommachine begon de Eerste Industriële Revolutie.

Door de uitvinding van de verbrandingsmotor en de elektromotor begon rond 1900 de Tweede Industriële Revolutie.

Door de komst van de computer rond 1980 begon de Derde Industriële Revolutie.

Week 3DEF: Rondom de Eerste Wereldoorlog

Info: De Eerste Wereldoorlog (1914-1918)

Rond 1900 waren Duitsland, Oostenrijk-Hongarije en Rusland veel groter dan nu. Landen als Frankrijk en Engeland waren bang voor het grote Duitse rijk. De situatie in Europa was gespannen. De Eerste Wereldoorlog begon toen de kroonprins van Oostenrijk-Hongarije werd vermoord door een Serviër. Oostenrijk-Hongarije viel toen Servië aan. Rusland ging Servië helpen en Duitsland hielp Oostenrijk-Hongarije. Duitsland verklaarde Rusland, Frankrijk en Engeland de oorlog. Veel mensen waren blij dat de oorlog begon, omdat ze zin hadden in een vechtpartijtje dat snel afgelopen zou zijn. Maar in de grote wapenfabrieken werden moderne wapens gemaakt, waardoor deze oorlog lang duurde en er miljoenen slachtoffers waren.

Duitsland probeerde Frankrijk te veroveren, maar werd tegengehouden door Franse en Engelse soldaten. Er werden loopgraven gemaakt in de grond. Hierin lagen de soldaten meer dan vier jaar tegenover elkaar. Het leven voor de soldaten was er afschuwelijk: het was er vaak koud en nat, het stonk er, er waren ratten, de dood was altijd in de buurt, ook door gifgas.

Vanaf 1917 ontstond er veel vaker munitie. Aan beide kanten van het front was de situatie hopeloos. De Amerikanen kwamen de Engelsen en Fransen helpen. De Duitsers moesten zich overgeven, ook omdat er in Duitsland een opstand dreigde. Duitsland werd gestraft voor het beginnen van de oorlog. Het moest veel land weggeven en heel veel geld betalen aan de overwinnaars.

Extra Info: De Russische Revolutie

In 1917 wilde Rusland stoppen met de oorlog, want er waren grote problemen in het land. Er was te weinig voedsel in de steden en de Russen hadden genoeg van de macht van de tsaar. Het volk kwam in opstand en de tsaar trad af.

In 1917 grepen de communisten onder leiding van Lenin de macht. Zo werd Rusland een communistisch land. Lenin gaf Rusland een andere naam: de Sovjet-Unie.

Kenmerken van het communistische Sovjet-regime waren:

- alle bedrijven waren eigendom van de staat;
- iedereen kreeg een baan en een huis;
- iedereen kreeg gratis onderwijs en gezondheidszorg;
- de Communistische Partij had de macht over alles;
- er was geen vrijheid van meningsuiting;
- wie het ergens niet mee eens was, werd gestraft;
- Rusland werd in snel tempo geïndustrialiseerd.

Na de dood van Lenin werd Stalin de leider van de communisten. Hij was een wrede leider. Stalin liet miljoenen mensen doodschietsen en oppakken. De opgepakte mensen werden naar kampen in Siberië vervoerd. Hier moesten ze keihard werken en kregen ze slecht en weinig eten. Tien miljoen mensen hebben de kampen niet overleefd. Stalin overleed in 1953. Toen was de Sovjet-Unie een wereldmacht en had ook veel landen bezet, zoals Estland, Letland, Litouwen, Polen, Oost-Duitsland, Tsjecho-Slowakije, Hongarije en het grootste deel van de Balkan.

De communisten bleven tot 1991 in Rusland aan de macht.

Week 4: De Tweede Wereldoorlog

Info: De Tweede Wereldoorlog (1939-1945)

In 1933 kwam Hitler in Duitsland aan de macht. Hij wilde wraak, omdat Duitsland na de Eerste Wereldoorlog veel land moest afstaan en heel veel geld moest betalen.

In Duitsland was grote werkloosheid en armoede.

Hitler wilde een wereld waarin het Germaanse ras de baas was.

Duitsland was bevriend met Italië en Japan. Deze drie landen waren de belangrijkste As-mogendheden.

In 1939 viel het Duitse leger Polen binnen. Daarmee begon de Tweede Wereldoorlog.

In mei 1940 werden Nederland, België, Frankrijk, Noorwegen en Denemarken bezet.

Duitsland wilde ook Engeland bezetten, maar dat lukte niet.

In 1941 viel Duitsland Rusland aan. Vanaf 1943 lukte het de Russen om de Duitsers terug te duwen, maar dit heeft heel veel mensenlevens gekost.

Op 6 juni 1944 was er de invasie van de Engelsen en Amerikanen in Normandië (Frankrijk), die dag heet D-day.

Op 7 mei 1945 gaf Duitsland zich over aan de geallieerden (Frankrijk, Groot-Brittannië, Amerika en Rusland).

Ook in Azië was er oorlog. In 1941 viel Japan ineens de Amerikanen aan op de Amerikaanse marinebasis Pearl Harbour. De Nederlandse kolonie Nederlands-Indië werd bezet door Japan. De Nederlanders die daar woonden, werden opgesloten in Jappenkampen. In 1945 werden de Japanse steden Hiroshima en Nagasaki verwoest door atombommen. Japan gaf zich toen over.

Extra Info: De Bezetting (1940-1945)

Op 10 mei 1940 viel Duitsland Nederland binnen. Nederland gaf zich na het bombardement op Rotterdam over aan de Duitsers.

Toen moesten veel Nederlandse mannen verplicht werken in Duitsland. Ook werden alle politieke partijen verboden, behalve de NSB (Nationaal Socialistische Beweging).

In februari 1941 was er de Februaristaking. Het was een opstand tegen het wegvoeren van joden. Joden moesten een gele ster dragen met 'jood' erop en ze moesten in aparte wijken wonen. Er kwamen razzia's waarbij in een wijk of dorp alle verdachten opgepakt werden. Later moesten alle joden naar speciale vernietigingskampen (zoals Auschwitz in Polen), waarbij de meesten direct na aankomst werden vergast. Deze genocide (massamoord op een volk) op joden door nazi's heet de Holocaust. Veel joden gingen onderduiken. Verzetsmensen hielpen hen door valse persoonsbewijzen te maken of een schuiladres te regelen.

Op D-Day, 6 juni 1944, landden 320.000 Engelsen en Amerikanen in Normandië.

Op dinsdag 5 september (Dolle Dinsdag) waren de geallieerden vlak bij Nederland.

Het zuiden van Nederland werd 1944 bevrijd. Hierna mislukte de Slag bij Arnhem waardoor de geallieerden de Rijn niet over konden steken.

De winter van 1944/1945 werd de Hongerwinter genoemd. Veel mensen stierven door honger en kou. Ook werd er een avondklok ingesteld.

Het noorden werd in april en mei 1945 pas bevrijd.

Op 5 mei is de oorlog voorbij, daarom is 5 mei nu nog steeds Bevrijdingsdag.

Op 4 mei is er een dodenherdenking. We herdenken dan de Nederlanders die waar ook ter wereld door oorlogen zijn omgekomen sinds het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog.

Week 5DEF: Na de Tweede Wereldoorlog

Info: De Koude Oorlog (1945-1989)

De Verenigde Naties (VN) werden opgericht om ruzies tussen landen op te lossen met praten, niet met oorlog voeren. Bijna alle landen zijn lid van de VN en werken daarin samen.

De Koude Oorlog was de strijd tussen Oost en West.

Enkele landen die bij het Westen hoorden zijn: de Verenigde Staten (VS), Canada, Nederland, Frankrijk, Engeland en West-Duitsland.

Enkele landen die bij het Oosten (het Oostblok) hoorden zijn: de Sovjet-Unie, Polen, Oost-Duitsland, Tsjechoslowakije, Hongarije, Roemenië en Bulgarije.

Midden door Duitsland liep de grens tussen Oost-en West-Europa.

Dit IJzeren Gordijn bestond uit hekken, muren en mijnen.

De Berlijnse Muur deelde de stad Berlijn in tweeën.

Tijdens de Koude Oorlog waren er steeds spanningen. De Hongaren en Tsjecho-Slovaken kwamen bijvoorbeeld in opstand tegen de bezetting van de Sovjet-Unie.

De Koude Oorlog eindigde in 1989 toen de Berlijnse Muur viel en het IJzeren Gordijn werd afgebroken.

In West-Europa ging het na de oorlog al snel beter, omdat deze landen van de Verenigde Staten via de Marshall-hulp veel geld kregen. Ook werd er hard gewerkt, waardoor de West-Europese landen snel rijker werden dan de Oost-Europese landen.

In Nederland waren de mensen verdeeld in verschillende zuilen (groepen), met eigen kerken, radio-omroepen en kranten. Door de welvaart kon ieder voor zichzelf zorgen en hadden mensen elkaar niet meer zo nodig. Hierdoor nam het individualisme (jezelf belangrijker vinden dan anderen) sterk toe.

Na de Tweede Wereldoorlog wilden de Nederlanders Nederlands-Indië weer bezetten, maar de Indonesiërs kwamen in opstand. In 1949 kreeg Indonesië een eigen regering. Ook andere Europese landen raakten hun koloniën kwijt.

Extra Info: Na de Koude Oorlog (1990-nu)

Na het einde van de Koude Oorlog stortte in 1991 de Sovjet-Unie in en viel uit elkaar. Er kwamen 15 nieuwe landen, met Rusland als grootste land. In heel Europa verdween het communisme, zoals in de landen: Oost-Duitsland, Polen, Tsjecho-Slowakije, Hongarije, Roemenië en Bulgarije. Ook Joegoslavië viel na oorlogen uit elkaar in de landen Slovenië, Kroatië, Servië, Bosnië, Montenegro, Macedonië en Kosovo.

Moslims die met geweld de wereld willen veranderen, heten moslimextremisten.

Op 11 september 2001 zijn er grote aanslag op New York en Washington. Dat was een actie van Al Qaida. Amerika valt daarom Afghanistan binnen en later ook Irak.

In Nederland werden Pim Fortuyn (2002) en Theo van Gogh (2004) vermoord.

Zij waarschuwden tegen het gevaar van het moslimextremisme.

In 2008 breekt er een wereldwijde economische crisis uit.